

шението на г. Страшимирова към поета и хероя в много отношения е по-вжзторжено от това на Вазова, и че книгата му, не голяма по обем, е интересен принос към досегашната литература за Ботева.

Казанлък, юлий 1922.

Иван Пандалеев.
преподавател в Карнобатският
учителски институт

Ролята на Чайковски и войниците му във вжзраждането на Турция и на бжлгарите.

Преди двадесет и осем години джщерята на полския писател-рenegат Михаил Чайка-Чайковски, госпожа Каролина Суходолска, обнародва част от мемоарите на баща си в нашия Министерски сборник, книга X, година 1894. Те ни рисуват каква е била политиката на тоя бележит поляк за вжзраждането на Турция, а сжщо и отношението му към борбите на бжлгарите за духовна и политическа самоуправа. Неговата дейност в империята на султана е оставила спомени в паметта на бжлгарския народ, които трябва да се издирят и опишат. Аз сжбрах няколко и ги помествам в настоящата статия. Пред вид на всичко това смятам, че предлаганата скромна работа, ако не допринесе зжрно пясжк за великата постройка от най-новата ни история — вжзраждането — ще сжживи интерес към делото на един прокуден син на Полша, който има известни заслуги към нас бжлгарит.

Преди да мина към разглеждане политиката на Чайковски, ролята му във вжзраждането на Турция и на бжлгарите и как гледали на неговото дело разните слоеве на населението, нека отбележа, че цялата му дейност в империята на султаните се разпада на два периода. През пжрвия (1841 — 1850) той работил като пжлномощен агент на княза Адам Чарторийски, началник на полската емиграция, а през втория (1850 — 1870) — като ренегат на име Саджк паша. И двата тия периода сжвпадат с най-усиленото време от епохата на танзимата.

I.

Последното сжществуване на средновековна Турция се завжрши в 1789 год., ала я през царуването на султана Мах-